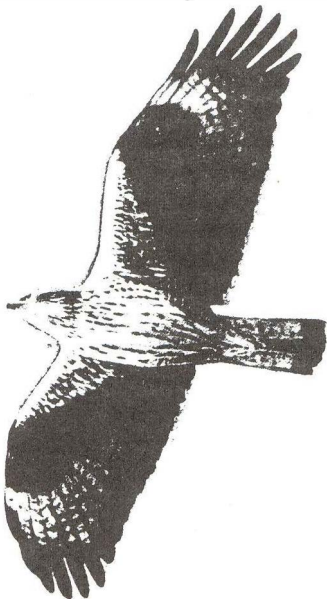

Bijzonderheden op Vlieland

Koene Vegter

Zwarte oksels, vrouwenborsten, de eerste Nederlands havikarend - u heeft weer heel wat gemist als u niet van de partij was op het afgelopen waddenweekend van de Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk.

Niet in het minst omdat dit het 10-jarig jubileum betekende van organisator Rien Sluys, die ons ondanks een lichte ongesteldheid enkele schitterende en spraakmakende dagen voorschotelde. Plaats van handeling was het mooiste waddeneiland Vlieland. Op de achtergrond een strakblauwe lucht en op de voorgrond de meest exquise waarnemingen, die niet alleen de Noordwijkse vogelaars maar ook een aanwezig contingent Dutchbirders het hoofd op hol brachten.

Havikarend

Sinds mijn maidentrip vorig jaar naar Schiermonnikoog heb ik mij degelijk voorbereid via wandelingen in de waterleidingduinen, bestudering van de Jonsson en de aanschaf van een professionele Swarovski 7x42.

Een kijker voor het leven naar ik dacht, tot ik de eerste avond al van Jelle van Dijk vernam, dat hij er al zo'n 6 versleten had, terwijl hij toch zo'n degelijke indruk op mij maakte. Een score die ik zeker niet hoop te evenaren.

Vanuit het fraai gelegen vakantiehuis 'Twest Endt' in Oost-Vlieland aan het einde van de Dorpsstraat

zwermen wij het hele weekend al fietswandelend over het eiland uit, langs polders en kwelders, over strand en duinen, door bos en hei. Een voorkeursplek is de omgeving van het Posthuis - en niet alleen om zijn koffie met cranberriegebak. Aan de ene kant het wad en aan de andere kant de Kroon's polders. Ongetwijfeld één van de mooiste vogelplekken van Europa, waar je moeiteloos uren kunt vertoeven, van de ene in de nog prachtiger andere waarneming overgaand.

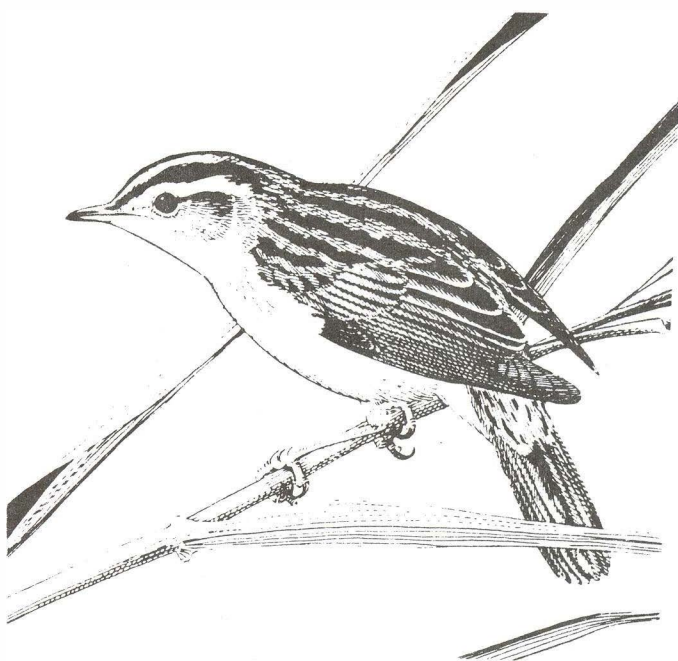
In totaal kwam de club in 2 dagen op zo'n 115 waarnemingen, waarvan ik er voor me zelf een 60 kon noteren, niet alleen geholpen door de kleine Hayman vogelzakgids, maar tevens ondersteund door professionele waarnemers als een Hein Verkade, Jaap Deelder en al die andere cracks die de Vereniging kent. Ik dacht altijd - en vind eigenlijk nog steeds - dat je een vogel echt gezien moet hebben voor je hem kunt noteren, maar volgens de kenners staat een auditieve waarneming gelijk met een visuele. Niet dat het er hier veel toe deed, want er viel van alles te zien. Zo werden wij de eerste ochtend al dankzij de attentheid van Jaap Deelder temidden van een groep opstuwende smienten verrast door een visarend, die langzaam wiekend overvloog. Een prachtig gezicht in de zon. Overvliegen was trouwens aan de orde van de dag. Was het geen gestrekte formatie lepelaars, dan wel weer een kolonie pijlstaarten, bergeenden of talingen. Voor de afwisseling onderbroken door de nodige bruine kiekendieven - ook schitterend te zien in het zonlicht - een slechtvalk aan de horizon (weer Jaap Deelder, nu in combinatie met Richard Zonneveld), een jagende sperwer, toren- of boomvalk.

Ook op het wad is veel te bewonderen, hoewel voor mij althans moeilijk uit elkaar te houden, maar gelukkig is steeds een omgeving aanwezig met nuttige tips. Zo leer ik dat bij oranje poten sprake is van een tureluur, zwarte ruiter of kemphaan; dat zilverplevieren in de vlucht aan hun zwarte oksels zijn te onderscheiden, dat de grootste steltloper een wulp is en dat een vogel die nijver steentjes omkeert eenvoudig een steenloper heet.

Na bijna in de war te raken van alle typen strandlopers strijken wij uiteindelijk vermoeid neer bij een door riet omzoomd plasje en ontwaren daar zo waar een waterral (Koos Verkade met Pieter de Jong), dat wil zeggen: nee, toch weer in het riet en ja daar is tie weer; zie je die grote pluk gras en daar naar links en dan net even rechts van die kleine pluk.

Gelukkig kunnen we 's avonds na de voortreffelijke macaroni van Ees Aartse en Wim Meyers even bijkomen bij de traditionele waddenquiz, dit keer onder leiding van het artsenduo Pieter de Jong en George Hageman. Trouwens wat heet bijkomen. Eerst wordt een veelcouplettig lied gezongen en daarna komen de meest scherpe vragen aan bod,

waarbij de heren ook de sexuele eilandfolklore - het zogenaamde queesten - niet uit de weg gaan. Een lichte smet is het louter mannelijk gehalte van de teamleiders bij het quizgebeuren, maar de aanwezige dames stellen dit uiteraard snel aan de kaak en worden beloond met de organisatie van de volgende waddenquiz in de personen van Dineke Bruin en Els Löh.

Waterrietzanger

Als ik zondag in de vroege ochtend tegen de 45 meter hoge vuurtorenheuvel opjog richting bloedrode zonsopgang kan ik nog niet vermoeden dat dit een enerverende dag gaat worden. Een dag eerder was al duidelijk geworden dat het eiland ook bezocht wordt door een ploegje van de Dutch Birding Association, dat o.a. een hop en een sperwergrasmus gespot had (beide niet door ons waargenomen). Wel is een waterrietzanger ontdekt door Kees de Mooy, nadat enige Dutchbirders het beestje op tamelijk ruwe wijze uit het struikgewas hadden opgejaagd. Hij werd natuurlijk wel gelijk op onze lijst gezet, maar de manier waarop ontmoette toch een zekere verontwaardiging bij het Noordwijkse gezelschap, dat de natuur in haar waarde wil laten.

's Anderendaags revancheren de Dutchbirders zich door een havikarend te signaleren op het uiterste puntje van de Vliehors. Aanvankelijk wordt er nog weinig geloof gehecht aan deze melding - per slot van rekening is de enige vermelding van de havikarend in Nederland een vondst in 1958 - maar uiteindelijk wordt hij na een barre tocht van bijna 5 km door mul zand toch persoonlijk bevestigd door Vogel-Noordwijk voorzitter Jelle van Dijk en seniorleden Wim Meyers en Frank van Duivenvoorde. Het blijkt om een 1 jarige juveniel te gaan die gedetermineerd wordt op basis van de afbeelding in de Jonsson op blz 120. Rustig blijft hij op een paal zitten tot iedereen gearriveerd is om vervolgens majestueus op te stijgen en zich aan alle kanten te laten bewonderen en fotograferen. Een van de later gearriveerden is Hein Verkade die zo in extase raakt, dat hij op de terugweg alleen nog maar roofvogels ziet: buizerds, kiekendieven, allerlei soorten valken, waaronder de smelleken; het kan niet op. Hier past slechts een bescheiden, maar onmiskenbare jaloezie.

Na al dit moois wordt het duidelijk tijd weer eens huiswaarts te gaan. Met enige moeite wordt de boot bereikt, daar enkele tientallen fanatieke birders zich op het eiland storten op weg naar hun havikarend. Eenmaal aan boord toont Jelle van Dijk zich een tevreden man. Na enkele jaren van afwezigheid omdat het gezelligheidsgehalte de overhand dreigde te krijgen kan hij nu constateren dat het vogelgehalte van deze waddenexcursie weer prominent aanwezig is en dat doet de voorzitter uiteraard deugd. Gaat het dan alleen om vogels. Nee, er zijn ook deelnemers die zich op vlinders, planten of paddestoelen storten. Het weinige dat mij hiervan bijgebleven is zijn het vele lamsoor en diverse paddestoelen waaronder de klein/ fijne vrouwenborst. Niet bekend wel herkenbaar.

Bij het aanleggen ontstaat opnieuw grote opwinding onder het ploegje Dutchbirders. Tussen de talloze meeuwen, sterns en visdiefjes wordt een witwangstern (adult/winter) gesignaleerd: naar rechts, naar rechts boven de dijk, naar links bij het rode licht enz, enz. Het wordt mij wel zwart en wit voor de ogen maar een witwangstern wil er maar niet uit ontstaan. Anderen zijn gelukkiger.

Tot slot vraagt u zich misschien af wat voor mensen aan zo'n waddenexcursie deelnemen. Nu dat is eenvoudig aan te geven met het refrein uit het quizlied van Pieter de Jong:

*Nou, dat zijn dus wij
Aartse tot Verwey
wij weten wad de moeite loont,
waar wind en wulp en water woont
doe daar dan macaroni bij..
Nou, dat zijn wij!*

Tot volgend jaar op Terschelling in de Wierschuur.

Waargenomen vogels op Vlieland 16 en 17 september 1995

Rien Sluys

Tijdens het waddenweekend werden er veel vogels waargenomen. Het was een spectaculair vogelweekend met vele aansprekende soorten, waarvan de Havikarend het meest tot de verbeelding sprak. Het totaal aantal waargenomen soorten is hoog (117), maar of het er minder of meer zijn in vergelijking met

vorige vlielandexcursies, is onbekend. Van de vorige weekends op Vlieland zijn voor zover ik weet geen totaalgegevens bewaard gebleven. In onderstaande tabel staan alle waargenomen soorten vermeld. Hierdoor wordt een vergelijking met volgende waddenweekends naar Vlieland mogelijk.

Fuut	Watteral	Zilvermeeuw	Zanglijster
Jan van Gent	Meerkoet	Grote Mantelmeeuw	Waterrietzanger
Aalscholver	Scholekster	Lachstern	Braamsluiper
Blauwe Reiger	Kluut	Grote Stern	Grasmus
Lepelaar	Bontbekplevier	Grote Stern	Tuinfluit
Grauwe Gans	Goudplevier	Visdief	Zwartkop
Rotgans	Zilverplevier	Zwarte Stern	Tjiftjaf
Bergeend	Kievit	Holenduif	Fitis
Smient	Kanoetstrandloper	Houtduif	Goudhaantje
Krakeend	Drieteenstrandloper	Turkse Tortel	Grauwe Vliegenvanger
Wintertaling	Kleine Strandloper	Zomertortel	Bonte Vliegenvanger
Wilde Eend	Krombekstrandloper	Grote Bonte Specht	Startmees
Pijlstaart	Bonte Strandloper	Veldleeuwerik	Pimpelmees
Slobeend	Kemphaan	Boerenzwaluw	Koolmees
Kuifeend	Watersnip	Boompieper	Boomkruiper
Eidereend	Rosse Grutto	Graspieper	Grauwe Klauwier
Zwarte Zeeëend	Regenwulp	Oeverpieper	Vlaamse Gaai
Bruine Kiekendief	Wulp	Gele Kwikstaart	Ekster
Blauwe Kiekendief	Zwarte Ruiter	Grote Gele Kwikstaart	Kauw
Grauwe Kiekendief	Tureluur	Witte Kwikstaart	Roek
Sperwer, Groenpootruiter	Winterkoning	Zwarte Kraai	Spreeuw
Buizerd	Witgatje	Heggenus	Huismus
Havikarend	Bosruiter	Roodborst	Vink
Visarend	Oeverloper	Zwarte Roodstaart	Groenling
Torenvalk	Steenloper	Gekraagde Roodstaart	Kneu
Smelleken	Kleine Jager	Paapje	Ortolaan
Boomvalk	Grote Jager	Roodborsttapuit	Rietgors
Slechtvalk	Kokmeeuw	Tapuit	
Havikarend	Stormmeeuw	Merel	
Fazant	Kleine Mantelmeeuw	Kramsvogel	